

Stiftelsen Friends

Effektrapport 2020

Om Friends rapportering

Friends effektrapport 2020, som du håller i din hand, är skriven med en ambition att integrera den viktigaste informationen som våra intressenter efterfrågar och som vi enligt överenskommelser (till exempel i medlemskapet i GIVA) har åtagit oss att presentera.

Rapportering för framtiden

I Friends Effektrapport 2020 hittar du vår del av årsredovisningen, effektrapport, kvalitets-kod; allt samlat för att göra det enkelt att få en överblick av Friends som organisation och som möjliggörare i samhället. Men det viktigaste målet med rapporteringen – och de dialoger och mätningar som föregår själva rapporten – är att vi ska veta vad vi kan göra bättre i framtiden.

Dialog med våra intressenter

När vi definierar innehållet i vår rapportering utgår vi från vad som är viktigt för våra intressenter. Vi är måna om att rapportera på ett sådant sätt, att vi hela tiden

knyter an till vår kontext, alltså till samhället. Vi är även måna om att berätta det som är relevant för det som vi faktiskt vill uppnå: en tryggare tillvaro för barn. Det finns en uppsjö av ämnen som Friends skulle kunna rapportera på men vi har valt att fokusera på det som våra intressenter tycker är mest väsentligt och svara så uttömmande som möjligt på dessa frågor:

1. Minskar Friends mobbningen?
2. Arbetar Friends effektivt i enlighet med uppdraget?
3. Har Friends det som krävs för att ha betydande effekt?

Ledstjärnorna för vår rapportering

- **Kontext:** Vi undersöker vår påverkan på samhället, inte bara vår egen prestation
- **Tillgänglighet:** Våra resultat ska presenteras på ett sätt som går att överblicka och förstå
- **Transparens:** Vi presenterar fakta och intressenten värderar resultaten

För att rapportera med god kvalitet har vi hämtat vägledning från ramverken och strävar ständigt efter att ge en balanserad bild av vår verksamhet genom att berätta utmaningar likväl som framgångar.

Det är också en viktig utmaning att skapa jämförbarhet och möjlighet för våra intressenter att följa vår utveckling från år till år. Vi strävar efter transparens och ser det som vårt ansvar att alltid beskriva vår verksamhet på ett tillgängligt sätt utan att förenkla eller förlora komplexitet.

Hur långt har vi kommit?

Under de 23 år som Friends har funnits är det mycket som har hänt. För att förstå den effekt vi har haft på samhället är det viktigt att sätta vår egen historia i en kontext. Vi har påverkat lagstiftning och drivit på en attitydförändring. De tydligare riktlinjerna och ökade intresset för barns rättigheter har samtidigt förändrat förutsättningarna för vårt arbete.

1997: Friends grundades av Sara Damber. Skolor skulle ha en plan för arbetet mot mobbning men det fanns inte särskilt mycket vägledning på området och Sara gav sig ut på skolor för att stötta dem i arbetet. Sara startade Friends med visionen att bekämpa mobbning i svenska skolor och med en stark förvisning om att en röst kan göra skillnad.

2000: Arbetet med opinionsbildning trappas upp, och under flera år producerar Friends populära reklamfilmer. Fokus låg på att väcka känslor, för att få vuxna att se hur situationen var för många barn och unga. Det var många som slöt upp och tog ställning.

2002: Swedbank var en av de aktörer som tidigt förstod allvaret i frågan och potentialen i ett ställningstagande. Som huvudsponsor kom Swedbank att göra avgörande skillnad för Friends som organisation och för tusentals barn som tack vare våra nya resurser kunde få det stöd de behövde.

2004: Friends tog ytterligare kliv mot att möta idrottande barn och unga genom att medverka på Stadium Sports Camp som är Sveriges största sport- och upplevelseläger. Friends har medverkat varje år sedan 2004 och är en del av att skapa en trygg och positiv miljö för de 8000 barn och 1000 vuxna som medverkar varje år.

2006: Barn- och elevskyddslagen kom på plats och med det en milstolpe i svensk barnrätts historia. Friends arbete med opinionsbildning och mobilisering av goda krafter hade gett resultat. Dessförinnan fanns ingen särskild lagstiftning med krav på aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling. Lagen gav en tydlig riktning till arbetet mot mobbning och skolorna kunde prioritera trygghetsarbetet på ett nytt sätt.

2007: Queerpedagogiskt nätverk initieras av Friends. Det blev startskottet på det som idag är självklart: genus, identitet och sexualitet. Detta är faktorer vi inte kan bortse ifrån när vi analyserar hur kränkningar uppkommer. Arbetet med metodboken "I Normens öga" inleds som var ett av de första skolmaterialen om normkritisk pedagogik.

2008: Friends rådgivning startas dit alla kan vända sig för frågor om främjande, förebyggande och åtgärdande insatser kring mobbning och trakasserier.

2009: Friends börjar erbjuda utbildningar riktade till förskolan. Ju tidigare trygghetsarbetet kan påbörjas desto bättre!

2010: Vi lanserar Friendsprogrammet som utgår från ett systematiskt trygghetsarbete med kartläggning, analys, åtgärder och uppföljning. Arbetet präglas av en "hela skolan-ansats" och fokus ligger på de vuxnas ansvar. Programmet har utvecklats kontinuerligt genom åren.

2011: Skolverket kommunicerar kritik mot alla anti-mobbningsprogram. Kritiken av Friends riktar sig mot metoden kompisstödjare och skapar stor oro och många missförstånd. Rapporten blir ett stålbad för hela fältet, men på sikt stärks Friends. Resultatet blir bättre kommunikation för att berätta om de forskningsförankrade metoder som är grunden för Friends insatser.

2012: Nationalarenan Friends Arena invigs i Solna. Vi fick namnrättigheterna av vår huvudsponsor Swedbank.

2015: Ett av Friends många utvecklingsprojekt "Hej Sverige" – Om att känna sig som hemma i ett nytt land startar och drivs tillsammans med FN:s flyktingorgan UNHCR med stöd av Postkodlotteriet. Projektet förmedlar berättelser från unga som flytt ensamma till Sverige till 78 000 högstadieelever.

2016: Friends släpper den opinionsbildande rapporten Mobbningens kostnader. Den syftar till att få politiker på olika nivåer i Sverige att se sambandet mellan investerade pengar i förebyggande trygghetsarbete och minskade samhällskostnader på sikt.

2017: Friends grundar World Anti Bullying Forum: världens största konferens mot mobbning. 550 deltagare från hela världen besöker Stockholm.

2018: Friends inleder ett treårigt forsknings- och utvecklingsprojekt: Hej kommunen för att ta reda på mer om vilka insatser mot mobbning som fungerar, för vem, och under vilka förutsättningar. Friends initierar även ett nordiskt nätverk med andra aktörer som också arbetar mot mobbning. Syftet är att skapa ett forum för att dela med oss och lära oss av varandras erfarenheter. Nätverket består av aktörer från de fem nordiska länderna.

2019: Friends fortsätter att stärka banden till forskningsvärlden. Våra forskningssamarbeten med bland annat Stockholms, Göteborgs, Örebro och Linköpings universitet syftar till att skapa ännu effektivare metoder mot mobbning.

2020: Barnkonventionen blir svensk lag och Friends tydliggör vår roll som en barnrättsorganisation. Vårt arbete ska genomsyras av ett barnrättsperspektiv och barnkonventionens värdegrund. Barns rättigheter är både mål för vad vi vill uppnå men också medel för att veta hur vi ska nå dit. Det betyder att vi utgår från Barnkonventionens artiklar och grundprinciper i vårt förändringsarbete. Friends ger ut en forskningsantologi i samarbete med några av världens främsta mobbningsforskare. Bidragen till antologin kommer från ett urval av huvudtalarna från World Anti-Bullying Forum i Stockholm 2017 och från Dublin 2019.

Det är dags att agera!

Alla barn har rätt till en barndom fri från våld. Vi på Friends arbetar för att varje barn ska växa upp i en trygg miljö, utan att vara rädd. Det är en rättighet och ett av de viktiga löften som barnkonventionen vilar på. Alla barn har en ovillkorlig rätt till trygghet och att slippa mobbning, kränkningar och våld.

Mobbningen kostar samhället enorma summor varje år. 17,5 miljarder kronor har vi på Friends räknat ut. Det är dock inte summan som oroar oss mest utan allt det lidande som döljer sig bakom siffrorna. Vi vet också att när man sätter en prislapp på ett fenomen blir prioriteringarna enklare att motivera. Det är då vi kan ställa värdet av prevention, främjande åtgärder och tidiga insatser mot att agera i efterhand, åtgärdande och när någon redan drabbats.

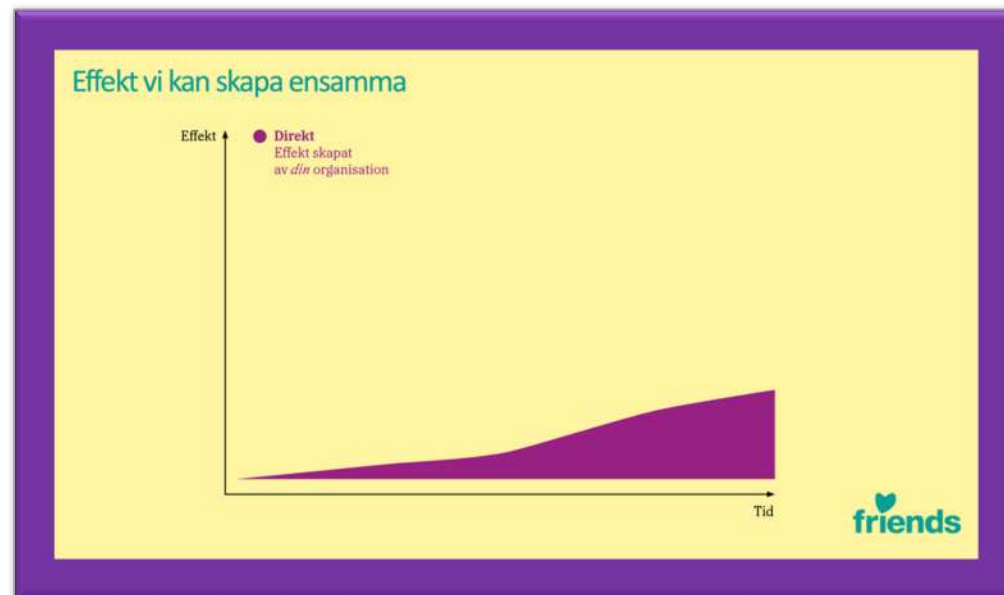
På Friends vet vi hur mobbning förhindras – genom en kombination av forskning och beprövad erfarenhet skapar vi strategier för ett trygghetsarbete som inkluderar med främjande, förebyggande, upptäckande och åtgärdande insatser. Genom breda satsningar på ett systematiskt trygghetsarbete och ett ansvarstagande från varje vuxen kan barn växa upp i en tryggare värld.

Vi ser att 9 av 10 skolor upplever ett bättre skolklimat efter påbörjat samarbete med Friends. Men även om våra insatser gör påtaglig skillnad på kort sikt, är vi långt ifrån nöjda. Över 60 000 barn utsätts för mobbning varje år i Sverige. Om vi inte jobbar förebyggande leder det till att nya barn tillkommer varje skolår.

Först när den siffran är noll är vi nöjda på riktigt. Dock går kurvan åt fel håll. Utvecklingen av andelen utsatta för mobbning ökar. Vi måste kunna bryta den negativa utvecklingen. Vägen dit är att förhindra att nya barn drabbas. Lösningen går via ett metodiskt arbete, på bred front.

På Friends förstår vi att ensam inte är starkast. Vi behöver bli fler i kampen mot mobbning och det måste ske omedelbart. Vi behöver skapa ett omsorgsnät baserat på de aktörer som redan finns runt barnen och som överskrider hem, skola och fritid. Att samhället kan tillgodose barns rättigheter är en akut fråga som måste lösas gemensamt. För att samhället ska åstadkomma en förändring behövs en tät samverkan mellan alla individer och verksamheter som har till uppgift att ansvara för barnets bästa. Barns utsatthet för kränkningar, mobbning och trakasserier är ett samhällsproblem som drabbar folkhälsan. Det är dags att agera nu!

Friends förändringsteori – Fyra nivåer av effekt

Vad är vårt bidrag för att lösa mobbning som samhällsproblem?

Vi fokuserar på att skydda barn mot mobbning och annat våld, samt dess konsekvenser. Vi vill försvara den utsatta och alla barns grundläggande värdighet, integritet och rättigheter. Vi vet hur mobbning stoppas – genom främjande, förebyggande, upptäckande och åtgärdande insatser. Genom att vuxenvärlden som kollektiv tar sitt ansvar. Genom att skyldighetsbärarna och omsorgspersoner gör barnkonventionen till levd verklighet. Därför är Friends verksamhet fokuserat på att stärka skyldighetsbärarna och omsorgspersoner i deras kapacitet att förebygga och minska mobbning.

Hur väljer vi att arbeta för att bidra till att stoppa mobbningen?

Friends ska utgöra en kunskapsorganisation som har tre huvudsakliga verksamhetsområden som vi organiserar våra aktiviteter kring; Friends röst, effekt och möjliggörare. Inom dessa tre verksamhetsområden har vi fyra olika arbetssätt och inriktningar som ska vara integrerat i hela organisationen. Ett komplext samhällsproblem som barns utsatthet och främjande av deras hälsa kräver många olika arbetssätt för att vi som organisation ska kunna bidra till en förändring.

Kunskapshöjande aktiviteter

(Nivå 1 – Direktpåverkan)

Vi verkar kunskapshöjande genom att utveckla och sprida kunskap om barns rättigheter, trygghet, vad mobbning är, varför det uppstår och hur det kan stoppas. Detta gör vi genom föredrag, kunskapshöjande insatser/ kommunikation samt utbildningsinsatser (digital, medialt eller genom fysisk närvaro).

Friends är den givna kunskapsnoden i samhället för frågor som rör mobbning och den aktör som andra går till för att få kunskap eller kvalitetssäkra. Den kunskap och erfarenhet vi får via våra egna utbildnings- och forskningssamarbeten sprider vi till andra stiftelser, organisationer, myndigheter, politiker och övriga intressenter som arbetar mot mobbning runt om i världen.

Exempel på kunskapshöjande insatser för myndigheter och organisationer 2020.

- Barnombudsmannen
- Folkhälsomyndigheten
- Jämställdhetsmyndigheten
- MUCF, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
- Myndigheten för delaktighet
- Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
- NOD, Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället
- Sveriges kommuner och regioner
- Statskontoret

Regeringskansliet och riksdagen

- Arbetsmarknadsdepartementet
- Justitiedepartementet
- Näringsdepartementet
- Utbildningsdepartementet
- Riksdagens tvärpolitiska nätverk för bättre psykisk hälsa i samhället

Systematiskt trygghetsarbete

(Nivå 1–2 – direkt och skalbar påverkan)

Vi verkar för att stärka det systematiska trygghetsarbetet i verksamheter som arbetar med och för barn. Det systematiska trygghetsarbetet avser en process med kartläggning, analys, åtgärder och uppföljning och som sker över tid med avsikt att stärka både en verksamhets kapacitet och individernas förmåga att arbeta främjande, förebyggande, upptäckande och åtgärdande. Mobbning är ett gruppfenomen som behöver engagera alla nivåer i systemet (barn, vuxna med omsorgsansvar och skyldighetsbärare) där det uppträder för att reell förändring ska kunna åstadkommas.

I denna verksamhet ligger fokus på aktiviteter som avser att:

- Främja hälsa, prosocialitet, inkludering och jämlikhet.
- Förebygga mobbning, trakasserier, diskriminering och våld.

Vi arbetar för att stärka hela den lokala styrkedjan och närsamhället att kunna fungera effektivt och forskningsbaserat utifrån barnkonventionen och bästa möjliga kunskap från barn själva. Den systemförändrande ansatsen ska vara drivande och förenas med ett påverkansarbete med syfte att stärka fler personer i det lokala systemet. Ett exempel av många är vårt projekt ”Hej Kommunen.”

- **Hej Kommunen:** Många skolor i Sverige arbetar intensivt för att skapa en trygg skola. Trots det ökar antalet barn som är utsatta för mobbning. I samarbete med Örebro universitet har Friends initierat projektet Hej kommunen, som syftar till att utveckla och utvärdera ett systematiskt tillvägagångssätt för att skapa trygga skolor i hela kommuner utifrån bästa tillgängliga forskning och erfarenhet. I projektet ingår Nynäshamns och Båstads kommun och arbetet sträcker sig över tre år.

Råd och stöd

Vi verkar för att ge vägledning och stöd till den enskilda individen, som vårdnadshavare eller de som arbetar professionellt med barn, som befinner sig i en situation där mobbning redan inträffat.

Den nuvarande rådgivningen ska utvecklas och systematiseras för att bättre kunna nå ut till fler och stötta fler barn i det indikativa och åtgärdande arbetet. På sikt ska vi utveckla arbets sätt för att kunna erbjuda lokala och regionala stödgrupper som riktar sig direkt till barn och vårdnadshavare som befinner sig i en situation där mobbning redan inträffat. Denna verksamhet kan fungera som ett komplement till det systematiska trygghetsarbetet (där fokus ligger på främjande och förebyggande) och stärka den lokala kapaciteten att vara ett stöd för barn i särskilt utsatta situationer

- **Rådgivning:** Under året har vi haft 300 rådgivande samtal.
- **Idol 2020:** Varje dag går tiotusentals elever i Sverige till skolan med en klump i magen och förtvivlad rädsla inombords. I och med Corona pandemin har nya behov uppstått. Unga spenderar ännu mer tid på nätet och frågan om barns utsatthet har ytterligare aktualiserats. Friends har under pandemin dagligen fått frågor från vårdnadshavare som t ex undrar hur de kan stötta sitt barn på nätet. Tillsammans med Tv4 och programmet Idol valde vi att aktualisera mobbning som samhällsproblem, motivera och få flera att agera. Genom projektet #JagAgerarGörDu? kunde vi nå ut till ca 850 000 tv-tittare, under bästa sändningstid, om Friends råd- och stödfunktion.
- **Flarie:** Genom vårt samarbete med gaming-appen Flarie har vi kunnat nå 10 000 barn och unga i åldrarna 9–19 år för att på deras villkor och i deras forum kunna ställa frågor om mobbning och kränkningar på nätet. Utgångspunkten var att öka kunskapen och stärka råd och stödfunktionen hos Friends.

Som ett första steg under 2020 har vi tagit fram en enkätundersökning. Undersökningen visar att i snitt 40 procent av barn och unga har blivit utsatta för kränkningar. Samtidigt är det mindre vanligt att vuxna pratar med unga om stämningen på nätet. I och med att unga umgås allt mer över nätet blir det också viktigt att som vuxen ta ansvar och prata om hur vi umgås även online. Genom samarbetet med Flarie har vi på Friends inhämtat data om över 10 000 barns och ungas kunskaper och erfarenheter om mobbning. Nästa steg under 2021 är att ta fram utbildande och engagerande spel för att förflytta användarnas inställning samt öka kunskapsnivån och sedan genom Flaries verktyg mäta effekten.

Policy och påverkan

(Nivå 3 – systemförändring)

Vi driver ett strategiskt policy- och påverkansarbete gentemot politiker, tjänstemän, makthavare och aktörer som äger utvecklingen och förändringen på en strukturell nivå och kan förebygga och mobbning genom policys, lagar och förordningar. Denna verksamhet som kan bedrivas både lokalt och nationellt har till syfte att stärka förutsättningarna för verksamheter och individer att agera för barns bästa i det systematiska trygghetsarbetet, implementering av barnkonventionen och att barns inflytande och delaktighet i alla frågor som berör dem.

Varje år identifierar vi 1–5 frågor vi ska driva som leder oss mot en förändring. För 2020 är exempel på sådana frågor att regeringen bör ta fram en nationell strategi mot våld mot barn, och att alla lärare ska få utbildning i systematiskt trygghetsarbete mot mobbning, trakasserier, diskriminering och våld, som en del av sin behörighet. (Se mer i Påverkan & Policy)

- Möten utbildningsminister Anna Ekström
- Möten jämställdhetsminister med ansvar för barnrättsfrågor Åsa Lindhagen
- Barnrättsdelegationen
- Möten digitaliseringsminister Anders Ygeman
- Möten justitieminister Morgan Johansson

- Möten Skolverkets generaldirektör
- Möten Barnombudsmannen
- Möten Nationell samordnare för Agenda 2030

- Trygghet och studiero i skolan
- BO:s uppdrag om rasism bland barn och unga
- Nationell strategi motverka våld mot barn
- Reformerad lärarutbildning
- MUCF Fokus 20 om sexuella trakasserier i undervisningsmiljöer
- Forskningsöversikt inom Skolverket

Hur mäter vi?

Kunskapshöjande aktiviteter (Nivå 1 – Direktpåverkan)	Systematiskt trygghetsarbete (Nivå 1–2 – direkt och skalbar påverkan)	Råd & Stöd	Policy och påverkan (Nivå 3 – systemförändring) Råd & Stöd
Antal tillfällen per år	Antal kommunsamarbeten per år	Antal kontakter per år	Antal kontakter per år med barnrättsorganisationer
Hur många individer som deltar	Antal samarbeten med lokala organisationer/ förbund	Vi mäter genom kvalitativa metoder. Tre månader efter varje rådgivning avslutats ställs kvalitativa frågor om Friends betydelse under processen. Detta sammanställs i vår årliga effektrapport	Antal kontakter per år med beslutsfattare och strategiska instanser i samhället
Antal forskningssamarbeten	Antal samarbeten med nationella organisationer/ förbund		Räckvidd på kommunikation som berör de identifierade nyckelfrågorna
	Enkäter med barn		
	Enkäter med unga ledare		
	Enkäter med vuxna med omsorgsansvar		
	Uppföljning av systematiska och kontextuella förutsättningar		

Effekter kort sikt			
Utvärdering av enskilda tillfällen (Om kunskapen de fått är användbar m.m.)	Ökad kunskap om systematiskt trygghetsarbete och motivation agera för barns bästa	Kvalitativ uppföljning om hur kontakten med Friends har upplevts.	Vi mäter genom att se vilket genomslag vår fråga får samt huruvida de åtgärder vi föreslår realiseras.
	Minskad utsatthet		
	Förbättrad hälsa och prosocialitet		
Effekter medellång / lång sikt			
Ökad kännedom om Friends som organisation och kunskapsnod	Förändrade målsättningar, styrdokument och resursfördelning hos de kommuner som vi samarbetar med	Uppföljande samtal ska erbjudas över tid för att vi ska kunna bygga kunskap och utveckla vår verksamhet	Vi mäter genom att se vilket genomslag vår fråga får samt huruvida de åtgärder vi föreslår realiseras.
<p>Ökad kunskap om hur individer och organisationer kan arbeta med barnkonventionen för att:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Främja hälsa, prosocialitet, inkludering och jämlikhet. * Förebygga mobbning, trakasserier, diskriminering och våld. 			

Friends effekter

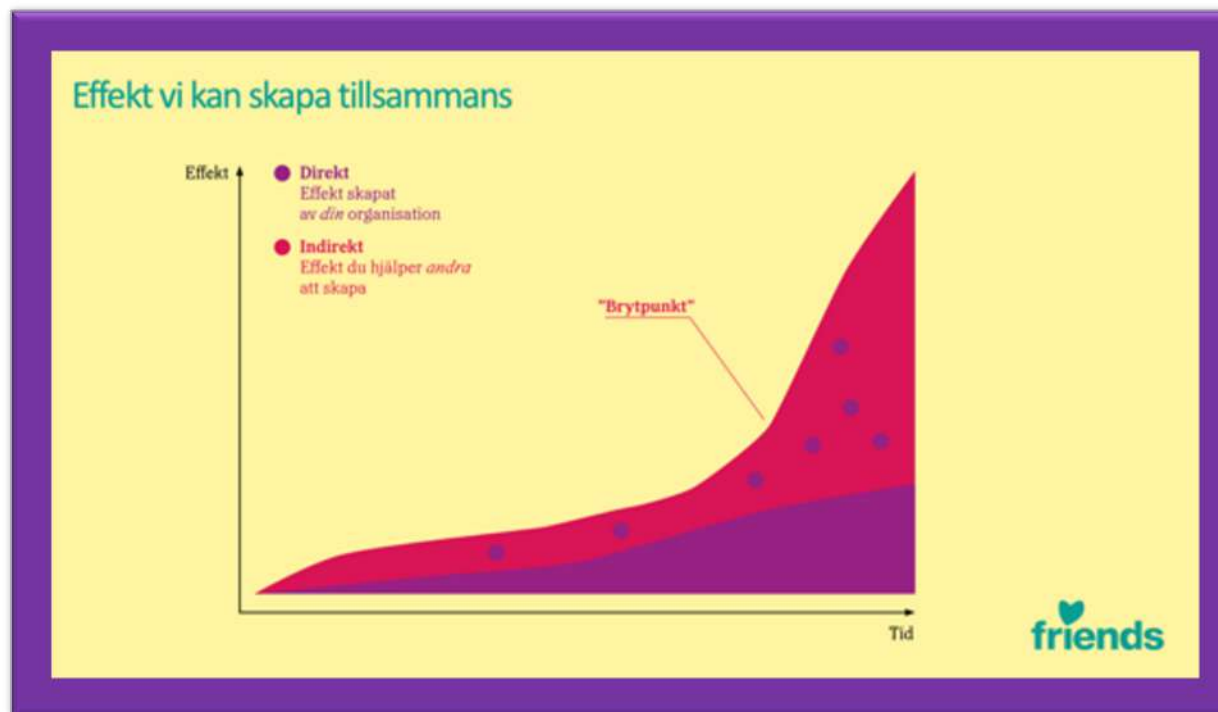
Friends effekter handlar om att vi förändrar beteenden och system – att vi genom bästa tillgängliga kunskap, tillsammans med mod och barnrättsperspektiv, skapar, genomför och utvärderar program och insatser för att stärka skyldighetsbärarnas kapacitet och omsorgsansvariga individers förmåga att implementera barnkonventionen och säkerställa barns rätt att utvecklas utan diskriminering, mobbning och våld.

Det gör vi genom kvalitet i program och insatser, genom forskning och utbildning, genom att på djupet förstå vår förändringsteori och genom att följa upp vår verksamhet med effektmätningar.

Att nå förändring genom indirekt påverkan

Vi förstår förändring utifrån en skala, där direkt påverkan är där vi har hög kontroll, låg påverkan på det stora problemet och kan anta stort ägarskap över den förändring som skett. På andra sidan skalan finns normförändring, där vi har mycket mindre kontroll, mycket större påverkan och svårt att ta ett ägarskap över den förändring som skett.

Att sträva mot normförändring kräver hög tillit i de relationer vi har och stor förståelse inför att ingen aktör på egen hand kan säkerställa förändringen, utan detta måste ske i samarbeten och samverkan mellan flera aktörer. Genom att förstå och arbeta för både Friends direkta påverkan och indirekta påverkan, har vi möjlighet att skapa en brytpunkt för vår fråga.

Vikten av att stärka andra

Vad är mobbning?

På Friends brukar vi beskriva mobbning som systematiska kränkningar av ett barn. Ett barn kan bli utsatt för flera olika kränkningar, till exempel misshandel, uteslutning och elaka kommentarer.

Men att bara kalla en serie kränkningar för mobbning, och inte se till varje enskild händelse innebär att vi bortser från de bakomliggande orsakerna till varför mobbning faktiskt uppstår. Det i sin tur gör att arbetet med att förebygga och stoppa mobbning inte blir lika effektivt. Mobbnings begreppet synliggör att det finns ett mönster i de kränkningar som barnet utsätts för.

Mobbningens kostnader

17,5 miljarder kronor – så mycket kostar mobbning under ett år, om vi inte gör något drastiskt de kommande 30 åren. När Friends pratar om mobbning är pengarna egentligen ointressanta, det högsta priset är mänskligt lidande och betalas av de barn som utsätts. Men när våra politiker får de ekonomiska kostnaderna för mobbningen presenterade för sig ökar också pressen på dem att agera, därför väljer vi att synliggöra mobbningens kostnader även om sammanställningen utfördes 2017.

Översätter vi siffran 17,5 miljarder till en kommun med 50 000 invånare blir kostnaden runt 81 miljoner kronor under de följande 30 åren. Mobbningen under ett år på en skola med cirka 1 000 elever kostar samhället cirka 14 miljoner kronor under de följande 30 åren. Samma pengar hade räckt till 25 årslöner för kuratorer, lärare eller sjuksköterskor.

Alla måste ta sitt ansvar!

För att samhället ska åstadkomma en reell förändring kring problematiken behövs inte bara många individer och verksamheter som verkar för alla barns bästa, utan ett helt system som samspekar. Alla delar i samhället måste ta sitt ansvar. På Friends behöver vi ge fler kunskapen att stärka fler vuxna att alltid agera för barns rättigheter. Genom breda satsningar på ett systematiskt trygghetsarbete och ett ansvarstagande från varje enskild vuxen kan barn växa upp i en tryggare värld

Kunskapsöverföring är kärnan i Friends verksamhet

Friends arbetar för att överföra kunskap, råd och verktyg som underlättar arbetet med att skapa en trygg vardag för varje barn. Vi tror att kunskap är nyckeln till ett samhälle där barn och unga får möjlighet att växa upp i trygghet och utan våld. Friends utbildningar syftar till att ge stöd för att långsiktigt förhindra och förebygga kränkningar samt främja allas lika värde.

Friends har ett stort utbud av utbildningar i form av kartläggningar, seminarier, webbkurser och workshops i syfte att stärka trygghetsarbetet. Friends expertis utgörs av kunskap om mobbning, diskriminering och kränkande behandling framför allt bland barn och unga men även bland vuxna på arbetsplatser. Vi arbetar utifrån ett kunskapsfält som sträcker sig över praktiska frågor i skolans vardag till specifika ämnesområden såsom exempelvis normkritisk pedagogik, värdegrund, ofrivillig ensamhet och diskrimineringsgrunderna.

På Friends vill vi att alla delar av samhället ska ta sitt ansvar. Vi behöver ge fler kunskapen och stärka vuxna att alltid agera för barns rättigheter och trygghet.

Våra utbildningar och webbkurser hjälper andra att göra skillnad

Varje dag arbetar Friends med skolor, förskolor, idrottsföreningar och andra organisationer för att utbilda och utveckla arbetet mot mobbning och diskriminering. Efter över 20 års erfarenhet vet vi att det inte finns en metod som fungerar för alla. Varje verksamhet har sina specifika utmaningar. Därför är det centralt att trygghetsarbetet utvecklas och anpassas i dialog och samförstånd. Att vi är på plats bland barnen. Att vi testar olika insatser och arbetssätt, utvärderar och utbyter erfarenheter. Det är då vi kan göra skillnad på riktigt. Dessutom baseras utbildningarna på omfattande forskning om hur skolan, förskolan eller idrottsföreningen effektivt kan förhindra mobbning, men också på Friends mångåriga erfarenhet av trygghetsarbete.

Den huvudsakliga metoden för att stoppa mobbning på lång sikt är att arbeta förebyggande och främjande och inte bara att reaktivt gå in och göra åtgärdande insatser. På så sätt löser vi problemet i grunden och besparar mänskligt lidande.

En annan viktig aspekt för att nå framgång i trygghetsarbetet är att ha förtroendefulla relationer mellan läraren eller idrottsledaren och elever, barn och unga. Barn berättar oftast bara en gång och bara till någon de litar på. Då måste vuxenvärlden svara upp, validera och agera. Därför utbildar Friends vuxna i skolan, idrottsföreningen, på ungdomsgården och även vårdnadshavare så att de kan agera.

Vi skraddarsyr och skapar unika utbildningar för varje ny utbildningsinsats för att möta just den utmaningen eller behovet som finns på den skolan eller föreningen. Detta antingen genom vår kartläggningsprocess eller genom samtal med skollädares eller föreningsansvariga som är de som känner sin enhet bäst.

Schysst Innebandy – på och utanför planen.

Innebandy är en sport med ett stort intresse runt om i landet. Totalt är över 906 föreningar och 118 660 spelare anslutna till det nationella innebandyförbundet vilket gör sporten till Sveriges största inomhus idrott.

Skapandet av ett tryggt hallklimat är en av förutsättningarna för en trivsamt och rolig miljö tillsammans när föreningar spelar innebandy, gör aktiviteter med laget eller vistas i idrottshallar.

Tillsammans med Svensk Innebandy och Pantamera har vi inom projektet "Schysst Match" som är andra delen i satsningen som först hette "Schysst lag" tagit fram inspirationsmaterial.

Materialet syftar till att inspirera föreningarna i sitt arbete för en schysstare idrottsmiljö. Inspirationsmaterialet består av intervjuer, tips, test och diskussionsunderlag och vänder sig till ledare, utövare, domare eller publik. Det kan också fungera som inspiration för att skapa en värdegrund eller en policy för föreningen.

På sidan schysstinnebandy.nu bjuder vi även på schyssta tips om hur vi tillsammans kan göra innebandyn schysstare för alla, både på träning, match och på läktaren. Där går det att ladda ner material att jobba med både på och utanför planen och läsa mer om Fair Play-priser och vårt engagemang för Svensk innebandy.

Siffror i korthet

- 16 500 utbildande insatser för elever inom skolverksamhet.
- 271 utbildningsinsatser har genomförts under 2020
- Fokusgruppsintervjuer med över 600 elever
- 2 500 vuxna har genomgått en kunskapsförflyttning under 2020
- 513 utbildningstimmar har genomförts under 2020
- 1 371 personer har skapat konton under 2020 för att genomföra Friends webbkurser
- 1 462 personer har under 2020 varit inloggade och genomfört en webbkurs på Friends.se
- 4 av 5 (85%) uppger att kursen "Agera alltid" varit givande
- 4 av 5 (80%) uppger att kursen "Organisera en trygg skola" varit givande
- 4 av 5 (80%) uppger att kursen "Skolan och Rasismen" varit givande
- Friends.se har haft 361 233 unika sidvisningar under 2020
- Årets mest besökta sidor är
 1. Ge en gåva
 2. Snällkalendern
 3. Frågor och svar om mobbning
 4. Stöd för skolpersonal
 5. Jobba hos oss
- 5000 exemplar av "Schysst Match" har skickats ut till Svensk innebandys medlemsföreningar. 597 föreningar med barn och ungdomsverksamhet, närmare 900 om vi räknar med föreningar utan barn och ungdomsverksamhet.
- Vi har genom informationsfoldern och det med följande arbetet möjliggjort att nå ut till 80 983 aktiva ungdomsspelare upp till 18 år.

Avslutning

Vi ser att 9 av 10 skolor upplever ett bättre skolklimat efter påbörjat samarbete tillsammans med Friends. Men även om våra insatser gör påtaglig skillnad på kort sikt är vi långt ifrån nöjda. Mer än 60 000 barn utsätts för mobbning varje år i Sverige. Det tillkommer nya hela tiden, vilket visar att det i dagsläget satsas för lite på det främjande och förebyggande arbetet.

Alla vuxna, oavsett om vi är föräldrar, arbetar med barn eller möter barn i andra sammanhang, måste ta ansvar för barns rätt att slippa mobbning och att få uppleva en barndom fri från våld. Barnens inflytande och delaktighet är en förutsättning för att göra insatserna mer relevanta och effektiva.

Vi forskar för att skapa större effekt med kvalitativa metoder

Frågan om mobbning har förändrats radikalt de senaste fyrtio åren, forskningen har kommit långt och resultaten pekar mot att mobbning är ett gruppfenomen inom en institution som behöver engagera alla nivåer i systemet för att reell förändring ska kunna åstadkommas. Från föräldrar, till lärare, rektorer, elever och trygghetsteam. Det krävs tid och resurser för att resultat ska ske. Och det är hög tid för samhället att ta ett gemensamt ansvar för att förebygga det lidande som mobbning innebär.

Vi på Stiftelsen Friends arbetar för ett samhälle fritt från mobbning och för att identifiera metoder som påverkar skolans trygghetsarbete i en positiv riktning. Avdelningen för Forskning och Utveckling har som mål att stärka forskningens ställning gentemot de som arbetar med barn. Att sprida den kunskap som finns i forskarsamhället är angeläget. Tillsammans med nationella och internationella forskare vill vi belysa några av de områden och slutsatser som är viktiga för en positiv utveckling. Genom att synliggöra olika perspektiv och hur komplex frågan är, möjliggör vi för en bredare och djupare förståelse av problematiken kring mobbning.

World Anti Bullying Forum

Men det har inte alltid varit en enad kraft i motverkande av mobbning. World ANTI BULLYING FORUM (WABF) startades av Friends under en period med stor ökad polarisering i frågan kring just arbetet mot mobbning. En stor del av organisationer i världen som jobbade med mobbning hade ingen dialog och ingen samverkan. Det delades väldigt lite kunskap mellan olika organisationer.

Friends valde att starta WABF för att vi då som nu tror att det bästa sättet att minska mobbning är att vi alla delar den kunskap och erfarenhet vi har, både forskare och praktiker. Genom skapandet av en dialog, upptäcka redan utvecklade och nya metoder och lära av varandra, kan vi tillsammans stoppa mobbning.

“The establishment of the World Anti-Bullying Forum has been extremely significant for the global community of scholars, policy makers and practitioners engaged in tackling bullying and cyberbullying among children and young people. Not only has WABF brought together the global anti-bullying community but it has also provided a platform from which new research and education has been developed. Along with UNESCO, the IBPA and other partners, WABF has ensured that bullying and cyberbullying are now being tackled as a priority across the globe.”

Prof. James O'Higgins Norman, UNESCO Chair on Tackling Bullying in Schools and Cyberspace

Genom World Anti-Bullying Forum har vi på Friends skapat världens största mötesplats för över 700 forskare och praktiker internationellt i arbetet mot mobbning. Friends arbetar sedan flera år tillbaka forskningsförankrat, både när vi utbildar och driver opinion. Vi har skapat samarbeten med svenska och utländska universitet för att ta tillvara den kunskap som finns världen över för att minska mobbning

“UNESCO participated in the WABF for the first time in 2019 and we plan to do it again in 2021, as the WABF is the best forum where researchers and practitioners in the area of bullying prevention can share data and have in-depth discussions on what bullying really is, and on how to prevent it effectively. It is a unique space to disseminate promising and best practice. In 2021, UNESCO will support the involvement of more experts from the South in the WABF, as bullying affects all countries in the world, and it is important that developing and emerging countries have access to the best evidence when it comes to bullying prevention.”

Christophe Cornu, Team Leader, Section of Health and Education, UNESCO HQ

Siffror i korthet

- Över 700 forskare och praktiker runt om i världen har tagit del av ny kunskap genom WABF.
- 23 olika skolor utanför Sverige har tagit del av kunskapshöjande insatser med hjälp av Friends metoder.
- Det totala antalet deltagare vid olika utbildningar i år var 1734 st.
- 4 727 st. har svarat på Friends trygghetsenkät
- 200 elever har deltagit i fokusgrupper

Antologin: Agera Mera

Den forskningsantologi som Friends givit ut 2020 behandlar mobbning med utgångspunkt i flera olika perspektiv. Internationellt erkända forskare delar med sig av resultat från sina undersökningar. Forskarnas bidrag inleds med kapitelpresentationer av sakkunniga på Friends. Kapitlen varvas med berättelser från medlemmar i Friends Barn – och ungdomsråd som beskriver sina upplevelser av mobbning och hur den kunde brytas.

Att överbrygga glappet mellan forskning och praktik är ett viktigt arbete som Friends ständigt jobbar med. Genom antologin, som behandlar mobbning med utgångspunkt i flera olika perspektiv, vill vi visa vad som behövs för en bredare och djupare förståelse. En huvudpoäng med antologin är att bidragen ska ge läsaren en bredare kunskap om olika aspekter av problemet och hur det kan se ut.

Vår förhoppning är att den ska finnas i alla lärarrum, hos vuxna som arbetar med barn inom föreningslivet och att den ska kunna användas som fortbildning för dem som arbetar med unga i olika verksamheter där mobbning kan uppstå. Det är vuxnas ansvar att alltid agera. Det är också viktigt för oss att unga kommer till tals och får ge sina berättelser. Det visar att det går att förändra och förhindra.

Ett resultat av arbetet med Antologin är att Skolverket kommer att samarbeta med Friends. Myndigheten kommer använda antologin som referens i sitt arbete med att ta fram en forskningsöversikt över sakfrågan.

Hej kommunen – Tillsammans för en trygg skola

Dubbelklicka på bilden för att spela upp

Trots många åtgärder för att minska mobbningen i Sverige har nivån av andelen utsatta barn legat stilla senaste åren. Många skolor arbetar hårt för att minska mobbningen där den uppstår, men alltför ofta ger de insatser som de använder för att stoppa och förebygga mobbning inte något långsiktigt resultat. Då det förebyggande arbetet inte prioriteras utan det åtgärdande.

I samarbete med Örebro universitet och ansvariga forskare är Björn Johansson & Erik Flygare har Friends initierat ett projekt som syftar till att utveckla och utvärdera ett systematiskt tillvägagångssätt för att förebygga kränkningar, trakasserier, diskriminering och mobbning utifrån den bästa tillgängliga forskning och erfarenhet.

Projektet heter Hej kommunen och kommer att kombinera ett systematiskt skolspecifikt arbete med de fördelar som uppstår med ett övergripande arbete i hela kommunen från förskolan (alt förskoleklass) till gymnasieskolan. I projektet ingår två svenska kommuner i mellersta respektive södra Sverige.

Projektet har pågått i tre år och arbetet har under projektets gång baserats på varje skolas specifika utmaningar och förutsättningar. Skolans unika förutsättningar och komplexitet pekar tydligt mot att skolans behov varierar. Därför har det varit avgörande att projektet analyserat sammanhanget och utreder och analyserar specifika problem i varje skola utifrån skolans specifika sammanhang. I det här projektet har Friends utgått från skolans systematiska kvalitetsarbete baserat på analysen av varje skola som utgör grunden för det fortsatta arbetet på just den skolan.

Forskning i sig kan inte stoppa mobbning. Men ett forskningsbaserat arbetssätt är det som har störst möjlighet att göra mobbning till historia. Den största förändringspotentialen, i alla fall som många av oss tänker idag, uppstår när professionell praktik utgår från och använder sig av relevant forskning.

Magnus Loftsson
chef Forskning- och utveckling Friends

Hej kommunen är en del av Friends ordinarie utvecklingsarbete där Friends har anpassat insatser och tagit fram visst nytt innehåll och nya former av utbildningsinsatser utifrån de behov vi identifierat tillsammans med kommunerna och respektive skola. Exakt vilka insatser Friends har bidragit med varierar beroende på varje enskilds skolas behov. En del av insatserna har varit kommunövergripande och en del skolspecifika.

Friends och Örebro universitet har också utvecklat utvärderings- och analysmetoder som både analyserar skolan men också utvärderar effekten för varje specifik insats; vilka förebyggande insatser har effekt på vilka typer av problem, för vilken typ av skola och under vilka förutsättningar.

Projektet har möjliggjorts med stöd från Hugo Stenbecks stiftelse och Svenska Postkodlotteriet.

Siffror i korthet- output

- Det totala antalet barn som har varit en del av projektet: 3 750 studenter / år
- Det totala antalet skolpersonal som har varit en del av projektet: 500 skolpersonal / år
- Det totala antalet rektorer och kommunal personal som har varit en del av projektet: 46
- Antal föräldrar / vårdnadshavare: 8 800
- Under projektet har 80–90 procent av eleverna delat med sig av upplevelser i våra enkäter
- Vi har genomfört 51 fokusgrupper med över 500 elever
- Vi har nått ut till 8 800 vårdnadshavare med tips och råd i hur de kan stötta sitt barn
- Vi har genomfört 12 nätverksträffar

Siffror i korthet – Outcome

- I Nynäshamn har kränkningar minskat från 34,2 procent i den första undersökningen till 29,8 procent (grad 4–6) och från 25,8 till 25,4 i betyg 7–9. Minskningen är större i skolor som har en motiverad rektor och personal.
- I Båstad har kränkningarna gått ner från 21,8 procent i den första undersökningen till 19,5 procent (betyg 4–6) och från 26,6 till 24,1 i betyg 7–9. Minskningen är större i skolor som har en motiverad rektor och personal.
- Det är en minskning av mobbning i skolor som har arbetat nära med Friends under projektet. I skolor som inte har samarbetat ser vi en liten ökning av mobbning
- I en skola där vi har varit speciellt aktiva har barnens upplevelser av kränkningar under det senaste året har minskat från: 26 procent till 9 procent på tre år.

Vi ser att det finns en genomsnittlig minskning av kränkningar i båda kommunerna. En av de viktigaste lärdomarna från projektet är att kommuner i stor utsträckning behöver hjälp för att bättre identifiera sina utmaningar och kryphål i sitt arbete mot mobbning och diskriminering. Ett konkret exempel på detta är behovet av att kombinera antimobbningsarbete med riktade insatser mot rasism.

Skolorna saknar de nödvändiga systematiska verktyg för att ta itu med detta gemensamma problem. Det är något vi har tillhandahållit till många av skolorna i kommunerna.

Projektet har inneburit att vi nu kan erbjuda ett systematiskt verktyg för andra kommuner och tillräckligt med lärdomar för att se vad som kan förändra på nationell nivå.

Trygga ledare: Krafttag för en tryggare ridsport

Dubbelklicka på bilden för att spela upp

Ridsporten är Sveriges näst största ungdomsidrott och av 154 000 medlemmar i förbundets föreningar är 65 procent under 26 år. Varje år utbildas 500 ungdomsledare inom ridsporten. Stallet är en naturlig ledarskola där unga tidigt uppmuntras till att ta stort ansvar, det innebär också att vi vuxna behöver ta ett aktivt ansvar för att stödja och rusta unga så att de får rätt förutsättningar att utvecklas i sitt ledarskap.

Att arbeta mot kränkningar och mobbing är inte en enskild insats, utan något som hela idrotten och samhället kontinuerligt och systematiskt behöver arbeta med hela tiden. Tack vare samarbetsatsningen Trygga ledare genom Hugo Stenbecks Stiftelse kan vi tillsammans stärka ridsportens insatser ytterligare för en ännu tryggare miljö.

Projektet inleddes 2019 och arbetar aktivt för att skapa en trygg miljö med fokus på lika rättigheter och förebyggande insatser mot mobbing och trakasserier inom ridsporten. Friends är en del i att stärka unga ledare och att arbeta för ett utökat trygghetsarbete inom en av Sveriges största sporter. Över 2 000 ledare har svarat på vår enkät och gett oss värdefulla svar.

Med hjälp av svaren från över 2 000 ledare har vi kunnat kartlägga och stärker upp förbundets strukturella förändringsarbete för utbildningar utifrån synpunkterna från enkäten. Detta möjliggör i sin tur att vi kan nå ut till 140 000 medlemmar med olika insatser. Och vi har även utvecklat kunskap om hur en mentorskapsmodell kan utformas tillsammans med ett enskilt idrottsförbund, som kan användas inom flera.

Samarbetet med Hugo Stenbecks Stiftelse har även resulterat i Ridsportens Trygghetspris, ett nytt pris som delades ut första gången förra året under Sweden International Horse Show den 1 december. Priset ska gå till en ung person som "representerar ett ungdomsinitiativ som bidrar till en trygg och inkluderande ridsport för barn och unga". 2020 års pris kommer att delas ut av idrottsminister Amanda Lind.

Råd och stöd

Med över 20 års erfarenhet ger Friends rådgivning stöd, vägledning och råd till barn och ungdomar såväl som skolpersonal, vårdnadshavare, idrottsledare och andra vuxna runt barn som upplever otrygghet och utsatthet.

Frågorna är många: – Vad gör mitt barn på nätet? – Jag tror mitt barn är utsatt, hur ska jag agera? – Min kompis är mobbad, vad ska jag göra? – Jag får aldrig vara med i klassens chattgrupper och nu känner jag mig ensam?

Över 300 rådgivande samtal under 2020 (december ej inräknad)

Vi svarar på dina frågor.

Anna-Carin och Åsa är sakkunniga på Friends och har många års erfarenhet av råd och stöd. Vi möter elever i skolan och på andra arenor. Vi möter också vuxna som jobbar med och för barn på olika sätt.

Kraftsamling för psykisk hälsa

Under pandemin har många barns liv präglats av en ökad ångest visar en färsk rapport (hänvisning till BRIS). Samtidigt syns ett trendbrott i frågor kopplade till mobbing i skolan. Med anledning av Corona pandemin har Sveriges kommuner & regioner tagit initiativ till en stödlista som uppdateras löpande med tips på olika former av aktiviteter i kristid. Kraftsamling för psykisk hälsa syftar till att skapa förutsättningar för ett brett, långsiktigt och hållbart utvecklingsarbete inom området psykisk hälsa.

I kristider finns stor risk för ökad psykisk ohälsa som exempelvis oro, ångest och självmordstankar. Detta möter inte minst de vuxna som arbetar i barns närhet inom t ex socialtjänsten, skolan och hälso- och sjukvården. Tillsammans med ett hundratal aktörer – kommuner, regioner, myndigheter och frivilligorganisationer – har Friends varit med och tagit fram en omfattande samling råd och länkar till olika former av stöd på projekt Uppdrag Psykisk Hälsas webbplats.

Att samhället kan tillgodose barns rättigheter är en akut fråga att lösa. För att samhället ska åstadkomma en förändring kring problematiken behövs en kritisk massa av individer och verksamheter som verkar för alla barns bästa. Alla delar i samhället måste ta sitt ansvar.

Idol - Här står idolerna upp mot mobbning i Idol 2020.

Dubbelklicka på bilden

Utbredningen av Covid-19 har inneburit stora utmaningar för oss alla. Otryggheten ökar och fler spenderar mer tid hemma och online. Detta påverkar hur vi mår och agerar. Den tid vi spenderar på nätet ökar och i och med det även riskerna för nätmobbning och kränkningar.

För barn i Sverige är nätet en helt integrerad del av livet. Oändliga möjligheter till kontakter, kunskap och underhållning. Men det finns en baksida. Kränkande kommentarer och bilder kan postas, gillas och delas vidare, vilket leder till att kränkningar kan upplevas om och om igen.

En nyligen genomförd undersökning av Friends tillsammans med gaming företaget Flarie kunde vi nå 10 000 respondenter. Undersökningen visade att i snitt 40 procent av barn och unga mellan 9–18 år har blivit utsatta för kränkningar på digitala plattformar och att i snitt 30 procent inte berättar för någon i sin närhet om det de utsätts för.

Förståelsen och kunskapen kring vad kränkningar och mobbning är, är väldigt låg visar undersökningen. De flesta svarar att de skulle vilja att vuxna pratar med dem om vad de ska göra om de blir utsatta på nätet eller ser någon bli utsatt. Detta visar vikten av att vuxna sätter sig in i de forum där barn och unga är och spenderar en stor del av sin tid.

Tillsammans med Tv4 och Idolproduktionen på företaget Fremantle valde vi med bakgrund av detta att lyfta frågan. Under en veckofinal riktade vi ett stort fokus på mobbning och vad du som vårdnadshavare eller drabbad kan göra själv, var du kan få stöd och vilka förväntningar du kan rikta mot skolan eller barnets idrottsförening?

Resultatet blev ett 5 minuter långt inslag på bästa sändningstid i tv, där idolerna medverkade liksom många andra röster ute i samhället. Inslaget nådde över 900 000 tv-tittare om Friends arbete och rådgivningsfunktion.

Vi påverkar för förändring

Med Friends mångåriga kompetens inom mobbningsfrågan är det av betydelse att vi är med och påverkar samhällsutvecklingen, strider för att öka resurserna till arbetet mot mobbning och vänder den negativa utvecklingen.

Vi gör det genom att uppmana regeringen, institutioner och företag med makt och inflytande, att ta sitt ansvar för alla barn och vi vägleder dem att agera för långsiktig förändring. Vi arbetar både lokalt, nationellt och globalt för att förändra den samhällsstruktur och politik som inte ser ett behov av förändring. Det finns en normalisering kring mobbning i våra barns vardag, där mobbning tillåts fortgå både i skolan och i samhället. Att agera för barns bästa i det systematiska trygghetsarbetet, implementering av barnkonventionen och att barn ges inflytande och delaktighet i alla frågor som berör dem, är frågor som driver oss dagligen, i alla möten och samtal.

Vi gör det genom att driva opinion, delta i samråd och remisser, skriva rapporter och debattartiklar. Vi initierar utvecklings- och forskningsprojekt. Vi gör kartläggningar och presenterar konkreta siffror och fakta. Och vi är aktiva i alla forum som berör vårt verksamhetsområde.

En annan viktig parameter är samverkan. Vi kommer inte lyckas om Friends ensamt driver frågan. Vi måste få med oss hela samhället, kroka arm med andra organisationer men även myndigheter och politiker för en större genomslagskraft. Samarbeten med olika aktörer breddar engagemanget och leder till synergieffekter som gör att vi tillsammans kan skapa en tryggare värld för våra barn.

Att samhället kan tillgodose barns rättigheter är en akut fråga att lösa. Friends står alltid på den utsattes sida. Det kommer vi fortsätta med så länge det finns barn som är rädda för att gå till skolan, som har en klump i magen varje rast eller går omvägar för att slippa kränkningar och trakasserier. För att samhället ska åstadkomma en förändring på en djupare nivå behöver dess olika delar gemensamt verka för alla barns bästa. Alla delar i samhället måste ta sitt ansvar. Friends utgör en kunskapsnod i kampen mot mobbning och en rörelse framåt för att få fler att alltid agera för barns rättigheter.

Mobbningen kostar i oändligt lidande och stor smärta för många barn. För att understryka vikten av att investera och agera i förebyggande syfte och att skydda barn från mobbning, har Friends tidigare även gjort ekonomiska beräkningar om mobbningens kostnader. Under ett år kostar mobbningen samhället 17,5 miljarder kronor. På Friends vill vi även skapa förståelse för att alla, i det lilla, kan arbeta för en värld där ingen känner sig ensam eller mobbad. I tider som dessa är det oerhört viktigt att visa värme och omtanke för våra medmänniskor. Friends möjliggörare som aktivt jobbar för detta är nyckeln till förändring och ju fler som bidrar, desto starkare blir vi.

Genom strukturerad, långsiktig opinionsbildning, politisk påverkan och ständig strävan efter en närvaro av vår fråga på dagordningen, arbetar vi för att öka samhällets stöd och resurser till arbetet med att stoppa och förebygga mobbning.

Vi presenterar siffror och fakta

Varje år tar Friends fram nya rapporter med färskas siffror som visar hur det ser ut för barn och unga i skolor, förskolor, idrottsföreningar och på nätet. Rapporterna är baserade på data från tiotusentals intervjuer med barn och unga som görs med hjälp av Friends kartläggningsverktyg.

Här är några alarmerande siffror ur senaste Friendsrapporten:

- 25% av eleverna i åk 3–9 har blivit kränkta av en annan elev
- 8 % av eleverna i åk 3–9 har blivit kränkta av någon vuxen i skolan
- 64 % av eleverna i åk 3–9 som har utsatts för kränkningar eller mobbning har inte berättat det för någon vuxen i skolan

Vi uppmanar till kamp

Barn extra utsatta på nätet i coronakrisens spår

DEBATT: I den snabba digitalisering som nu genomförs behöver regeringen vidta åtgärder som gör internet till en tryggare plats.

En barndom fri från våld

DEBATT: I dag är det den Internationella dagen mot mobbning. UNESCO:s medlemsstater har deklarerat att detta är den internationella dagen mot våld och mobbning i skolan inklusive nätmobbning. Det är ett erkännande av att skolrelaterat våld är en överträdelse av barn och ungas rätt till utbildning, hälsa och välbefinnande.

Vi tillför våra perspektiv

- **MUCF Rapporten med fokus på sexuella trakasserier** - Vi har deltagit i samråd/remiss där vi lyfte flera perspektiv som sedan kom med i rapporten. Till exempel vikten av att barn involveras i trygghetsarbetet och att få in mer kunskap om systematiskt trygghetsarbete på lärarprogrammet. De refererar till Friendsrapporten på flera ställen i rapporten.
- **Nationell strategi för att motverka våld mot barn** - Vi har sedan lång tid i vår dialog med regeringen lyft vikten av att Sverige tar fram en nationell strategi mot våld mot barn, bl a inom Barnrättsdelegationen. I år kom ett genombrott och nu har regeringen startat ett arbete inom Arbetsmarknadsdepartementet där vi deltagit i samråd och dialog kring innehållet.
- **Rasism** - Vi har haft dialog med Regeringskansliet kring rasismen i skolan och hur vi kan förebygga och arbeta mot den genom kunskapshöjande insatser och systematiskt trygghetsarbete. Därefter har två myndigheter fått regeringsuppdrag om att kartlägga och motverka rasism och vi kommer fortsätta dialogen med dessa myndigheter i frågan.
- **Barnskyddsstrategi för nätet** - Vi har tillsammans med organisationerna ECPAT och Unizon skrivit debattartiklar och uppvaktat regeringen kring ett ökat skydd för barn på nätet inom arbetet med digitaliseringen av Sverige, vilket resulterat i möten och kunskapsutbyte. Barnperspektivet saknades i den snabba digitalisering som Sverige genomgick under våren och tillsammans har vi tre organisationer lyft vikten av att

förebygga och arbeta systematiskt för att motverka kränkningar och trakasserier på nätet och skapa en tryggare nätkultur.

Vi synliggör och tydliggör vårt arbete

För att sprida kunskap, öka engagemanget och få tillstånd en bestående förändring arbetar vi för att få så stort medialt genomslag som möjligt för våra frågor. Vi träffar politiker och andra beslutsfattare för att föra fram barnens och barnrättsperspektivet.

En viktig del av det utåtriktade arbetet är att skapa en bred medvetenhet om frågorna i samhället. Där finns Friendsrapporten som en självklar referenspunkt i debatten och media. Exempel på inslag under 2020.

1. Ronja mobbades i två år - Tv4 Nyhetsmorgon - [Länk](#)
2. Kränkningar och mobbning riskerar att öka under pandemin – P1 Morgon - [Länk](#)
3. Skolstart med klump i magen – SVT Morgonstudion - [Länk](#)

Sociala Medier

För att skapa uppmärksamhet och engagemang i frågor om mobbning och kränkningar spelar också vår närvaro i sociala medier en stor roll. Vi ser ett stort engagemang för våra frågor och har en väldigt hög grad av interaktion i Friends egna kanaler. Vår följarskara har växt stort under 2020, till exempel har antalet följare på Facebook ökat med över 3 000 följare, Instagram ökat med 1800 följare och LinkedIn ökat med 1478 följare. Totalt under december månad var vår följarskara uppe i 77 699 följare på Facebook, 13 000 följare på Instagram och 3961 på LinkedIn.

Delar som bidrar till helheten

Friendsrapporten 2020

Varje år kartlägger vi på Friends tryggheten på skolor runt om i landet. I Friends rapporten har vi sammanställt data från årets kartläggning, där totalt 14 818 barn och unga, under tidsperioden 1 augusti 2019 till 1 juni 2020, svarat på frågor om förekomsten av mobbning och kränkningar.

Årets undersökning visar att 65 procent av eleverna i årskurs 6–9 endast delvis, sällan eller aldrig får möjlighet att vara involverade eller delaktiga i skolans trygghetsarbete. Detta trots att Barnkonventionen om barnens rätt till inflytande över sin egen situation nu är lag.

- 24 % av eleverna i årskurs 6–9 som blivit utsatta för kränkningar av annan elev har inte berättat om detta för någon.
- Många elever har lågt förtroende för vuxenvärlden.
- Endast 18 procent av eleverna i årskurs 6–9 svarar att de upplever att personalen alltid agerar när de märker eller får veta att elever blir illa behandlade eller kränkta.
- Vanligaste trakasserierna på mellan- och högstadiet handlar om etnicitet. Rasism och dess konsekvenser skadar barns psykiska och fysiska hälsa och kan leda till kronisk stress bland barn vilket påverkar förutsättningarna till ett hälsosamt liv.

Snällkalendern - Dela med dig av omtanke och uppskattning i jul.

Årets Snällkalendern har illustrerats av kreatörsduon Mrs Mighetto som skapat en unik kalender med vackra illustrationer.

Stiftelsen Friends har tagit fram Snällkalendern som ett enkelt och lustfyllt sätt att sprida snällhet och prata med barn om viktiga, men ibland kanske jobbiga saker. Bakom varje lucka finns en uppmaning att sprida omtanke. Ett steg i att göra världen till en lite mer trivsamt plats.

På Friends vill vi uppmana fler att sprida positiva handlingar, därför att vi vet vad en liten, snäll handling kan göra inte minst för den som aldrig blir sedd. Vi vill även skapa förståelse för att alla, i det lilla, kan arbeta för en värld där ingen känner sig ensam eller mobbad. I tider som dessa är det oerhört viktigt att visa värme och omtanke för sina medmänniskor.

Bakom varje lucka gömmer sig en uppmaning om att göra något snällt. Effekten av dessa goda handlingar är förhoppningsvis ett schysstare klimat där alla känner sig sedda och får vara precis hur de vill. Ett steg i riktningen mot att skapa en värld utan mobbning är att visa just omtanke och snällhet mot sina medmänniskor.

Siffror i korthet

- 48 000 sålda snällkalendrar
- 1 252 000 genomförda handlingar

Årets Hjärta

I år delade Friends och Lärargalan tillsammans ut ett pris i den nya kategorin Årets Hjärta. Årets pristagare är Ewa Sunnercrantz från Rudenschöldskolan i Lidköping.

Med utmärkelsen vill vi uppmärksamma lärare likt Ewa som med små resurser agerat och gjort stor medmänsklig skillnad och visat prov på engagemang för att förebygga mobbning samt förespråka inkludering. Ett arbete som gjort skillnad, tänt en gnista bland eleverna och visat ett stort engagemang för elevernas välbefinnande under och utanför klassrummet.

När skolan tas upp i debatten handlar det ofta om problem eller att frånvaron av vuxna gör barnen mer sårbara och ökar risken för mobbning och kränkningar. Något som vi på Friends och Lärargalan vill ändra på. Ett sätt att uppmärksamma de många engagerade och kompetenta lärare vi har i vårt land är med priset Årets Hjärta.

Under 2020 har fler än 30 000 elever nominerat sin favoritlärare i olika kategorier till galan. Nomineringarna har sedan bearbetats av en exklusiv jury. Genom att uppmärksamma lärare vill Friends och Lärargalan inspirera och lyfta uppskattade och duktiga lärare. Målsättningen är att skapa förebilder inom yrket som samhället kan inspireras av.

Siffror i korthet

- 30 000 elever har engagerat sig i Lärargalan 2020 med sina nomineringar

Vi måste prata

Dubbelklicka på bilden för att spela upp

Idag ser vi att mobbningen ökar i samhället. Barn utsätts i skolan, på fritiden och på nätet i större omfattning än tidigare. Det är en fullständigt oacceptabel utveckling. Statistiska Centralbyrån (SCB), identifierar mobbning som en av tre övergripande utmaningar i relation till målen i Agenda 2030, i sin statistiska lägesrapport 2019.

I och med Corona pandemin har nya behov uppstått, unga spenderar än mer tid på nätet och frågan om barns utsatthet har ytterligare aktualiserats. Friends har under pandemin ofta fått frågor från vårdnadshavare som t ex undrar hur de kan stötta sina barn på nätet. Tillsammans med Swedbank och Sthlm Live har vi valt att motivera till att fler får verktyg och kunskap att agera.

”Vi måste prata” är en serie samtal om vikten av förebyggande arbete mot mobbning som reflekterar och inkluderar. I samtalsserien synliggör och ifrågasätter vi normer och ger dig som lyssnare en kompass samt tips och råd att använda i praktiken.

I 3 avsnitt möter Maja Frankel de mest intressanta experterna inom mobbningsfältet i Sverige för att prata om deras upplevelser och arbetet mot ett samhälle fritt från mobbning och kränkningar.

Ny satsning mot sexuella trakasserier

#Metoo slog ner som en bomb 2017 och har sedan dess växt sig till en global rörelse. Uppropet är en påminnelse om hur viktigt det är att vi tidigt pratar med våra barn om samtycke, sexuella trakasserier och jämställdhet.

I år har vi utökat vårt utbud inom den här viktiga frågan och lanserade insatsen [Samtycke och skolmiljö](#), där lärare får kunskap om vad sexuella trakasserier är och hur de kan arbeta med det i undervisningen. Sedan tidigare erbjuder vi ett unikt [kartläggningsverktyg](#) som bland annat hjälper skolan i hur de kan skapa en strategi för att förebygga att sexuella kränkningar överhuvudtaget uppstår.

Friends ambassadörer

Våra ambassadörer är med oss i kampen för en värld där inget barn utsätts för mobbning. De vill genom sitt engagemang inspirera andra att stötta Friends verksamhet och agera för att göra världen till en tryggare plats för alla barn. Möt My Feldt som under året 2020 genom sin insamling till förmån för Friends på Target AID samlade över 500 000 SEK till Friends.

My Feldt är konditor och driver det populära Halmstads-fiket Feldts Bröd & Konfekt.

Varför väljer du att stötta Friends?

– Barnen är det viktigaste vi har runt oss, och jag som förälder till tre stycken har som alla andra föräldrar, en enda önskan, att barnen ska få må bra och vara omgivna av trygghet och kärlek. Inte bara hemma utan också i skolan. Sen plötsligt så händer det som man inte vill. Att ens barn inte vill gå till skolan och då står du där och måste skicka det finaste du har, till en plats hon eller han inte vill gå till. Självklart så skapar det en stark känsla av att vilja vara med och slåss för varenda unge som finns som inte mår bra i skolan, som är mobbat eller på något annat sätt utsatt för något som gör att de känner sig otrygga. Om inte barnen mår bra så spelar inget annat någon roll. Då blir det domino – då mår syskon dåligt och du får själv ett brustet hjärta.

Vad vill du uppnå med ditt ambassadörskap?

– Jag vill framförallt få fler vuxna att agera och inte vara passiva. Jag vill få vuxna att tänka till och fråga barnen hur de mår. Inte bara sina egna utan också deras kompisar och på skolgården. Jag vill få vuxna att tänka på hur de pratar hemma runt sina barn; kan vi inte sköta oss och bete oss så kan vi inte begära att barnen ska det.

– Jag vill också visa att man kan få vara som man vill. Jag har hela livet fått höra att jag ska lugna ner mig lite, fokusera och inte vara så rörig. Att inte vara som alla andra är en fördel, även om det inte alls känns så när man är liten så önskar jag någonstans att det ska ändras och inte bara vara en fördel när man är vuxen, för då plötsligt tycker alla att det är coolt. Redan i skolan ska det ses som en cool grej att gå sin egen väg?

– Jag vill bidra på mitt sätt. För min del så är det föräldrar och vuxna i första hand som jag kan nå och därför vill jag jobba där.

Våra möjliggörare - Ett ömsesidigt värdeskapande

Friends företagspartners är avgörande för att vi ska kunna föra kampen mot mobbning och bidra till en av Sveriges just nu viktigaste sociala hållbarhetsfråga mot Agenda 2030 – en värld där inget barn utsätts för mobbning.

120 000 gärningar har genomförts av Swedbanks personal med hjälp av Snällkalendern.

Tillsammans tar vi ansvar för ett mer hållbart samhälle, ett samhälle där ett förebyggande arbete gör skillnad för våra barn och unga.

2020 genomförde Friends flera värdeskapande kampanjer, som en del i det långsiktiga samarbetet vi har med våra partners. Nedan exempel på några av våra lyckade aktiveringar som har skapat engagemang, gett oss stor synlighet och hjälpt oss att kraftsamla.

Fram till 30 nov har 3993 personer som åkt med SJ skänkt 6 250 750 poäng till förmån av Friends.

Swedbank är stolt huvudpartner till Stiftelsen Friends

Swedbank har en lång tradition av att på olika sätt stödja samhället, där sponsorsarbeten varit en viktig del. Swedbanks syfte är att främja en sund och hållbar ekonomi för samhällets individer och företag. Det är ett ansvar som Swedbank tar på största allvar. Ett tydligt recept på det är Swedbanks partnerskap med Friends sedan 2002.

Mobbning är en livsviktig samhällsfråga som berör en bred skara människor i samhället. Med Swedbanks nationella och lokala förankring över hela landet finns en räckvidd och en kraft som hjälper Friends att nå ut med kunskap och information om hur mobbning som samhällsfråga kan stoppas och förebyggas.

Swedbank har tagit sig ett aktivt hållbarhetsansvar i trygghetsfrågan för barn och unga. Och genom åren har Swedbank och Friends tillsammans gjort många insatser för att skapa ett tryggare samhälle för barn och unga.

Möt Magnus Gidlöf - Sponsring and activation manager på Swedbank

Enligt Magnus Gidlöf är det viktigt för Swedbank att de verksamheter och projekt som Swedbank samarbetar med ska nå ut till breda grupper i samhället. Swedbank har historiskt sett alltid haft ett fokus på barnfamiljer och barn.

- Vi har valt att stötta Friends sedan 2002 och för oss handlar det om att ge barn och unga rätt förutsättning för att växa upp och bli en del av samhället. Genom samarbetet med Friends vill vi sänka barriärer och trösklar i vardagen. Och där är mobbningen en barriär som måste bekämpas. Tillsammans med Friends kan vi möjliggöra för goda krafter och kunskaper att spridas. Men vi kan bli fler företag som stöttar deras kamp, en kamp som kräver hela samhällets kraft.

För Magnus har värdeskapande kommunikation alltid varit en drivkraft i arbetet

- Jag anser att olika former av kommunikation idag fungerar bäst när man skapar värden som i sin tur genererar uppmärksamhet, inte tvärtom. För oss som företag blir det än viktigare att förstå vilka ämnen som engagerar människor och som prioriteras för att vi ska kunna göra skillnad och vara relevanta. Det handlar i slutändan om att barn och unga är inte bara vår framtid utan här och nu. Det finns till slut en högre förväntansnivå på oss som företag att skapa en bättre värld eller åtminstone ge andra förutsättningar för det. Där är Friends ett bra exempel på vikten av att stödja en organisation, med att skapa en större kunskap i en så viktig fråga som mobbning. Tillsammans med Friends kan vi alltid göra mycket mer och att få människor att förstå det.

Vänner för livet

Samarbetet med Swedbank har hållit i över 18 år. På Friends är vår erfarenhet att ett CSR-samarbete fungerar som allra bäst när det kan integreras på ett naturligt sätt i våra partners verksamhet och vardag. Att hitta ett gemensamt fokusområde som håller över tid och som skapar ömsesidigt värde är en bra utgångspunkt. Tillsammans kan vi hitta samarbeten och utveckla hållbara strategier, som bygger unika värden samtidigt som det stärker verksamheterna. Ett arbete som också blir viktigt för att kunna attrahera framtidens generationer. Det är något Swedbank har förstått.

En av de viktigaste nycklarna för vårt framgångsrika samarbete med Swedbank är att vi tillsammans möjliggjort att engagera samtliga delar av Swedbanks verksamhet i frågan på sitt sätt. Frågan är viktig och förankrad hos alla på Swedbank, från huvudkontoret och ner till den lokala sparbanken.

Nyckeln enligt Magnus är ett win-win partnerskap.

- Att se så många kollegor agera volontärer när det behövs för Friends visar på den stoltheten och engagemang vi har för frågan. Det finns så mycket kärlek och många ser Friends som vänner för livet. Vi har identifierat att denna fråga är inte bara viktig för oss internt utan även för alla våra kunder, nu och i framtiden. Det märker vi även när personer söker jobb eller öppnar ett konto på Swedbank. Det är alla företags ansvar att ge tillbaks till samhället.

En av de mest minnesfulla projekt Magnus väljer att lyfta är projektet Arenans Barn. För att belysa att 60 000 barn varje år utsätts för mobbning varje år. Och att ännu fler ser på, valde Swedbank, i samarbete med Friends, att uppföra ett unikt konstverk på Friends Arena bestående av 25 bronsskulpturer. Precis som namnet på arenan är skulpturerna en evig påminnelse om att inget barn ska behöva utsättas för kränkningar eller mobbning. I projektet uppmånade vi alla som har erfarenhet av mobbning att dela sin berättelse.

- Mobbning är ett stort samhällsproblem som alla måste engagera sig i. Vi behöver vara fler som möjliggör och engagerar oss i frågan. En organisation som Friends gör mycket i dagsläget men vi behöver bli företag fler som stärker det arbetet.

En livsviktig samhällsinsats!

Varje år utsätts 60 000 barn och unga för mobbning i Sverige. För många leder de ständiga påhopp till depression och självmordstankar. Och ansvaret för barnens trygghet vilar på oss vuxna. Det är vi som kan göra skillnad.

Vi på Friends kämpar för barnens trygghet. Våra insatser görs där de behövs som mest. I klassrum och idrottshallar, på nätet och skolgårdar.

Vi sprider kunskap och stöttar skolpersonal, idrottsledare och vårdnadshavare. Vi driver forsknings- och utvecklingsprojekt. Och vi ser till att mobbningsfrågan tas på allvar bland beslutsfattare och i samhället i stort.

Det här gör vi så gärna, och vår starkaste drivkraft är kärleken till barnen! Ju fler företag som engagerar sig i Friends desto hårdare, bredare och djupare kan vi jobba.

Vill ni vara en del av den förändring vi kämpar för?

Varför ökar mobbningen?

I korthet finns många anledningar till ökningen, bland annat:

- Stort fokus på åtgärder: att man väljer att fokusera på åtgärder, att åtgärda och inte förebygga samt att det nu finns ett större krav på att dokumentera och anmäla.
- Barn och ungas användning av sociala medier är ett stort bidrag ökning. För barn i Sverige är nätet en helt integrerad del av livet. Oändliga möjligheter till kontakter, kunskap och underhållning. Men det finns en baksida. Kränkande kommentarer och bilder kan postas, gillas och delas vidare i takt vi inte sett tidigare, vilket leder till att kränkningar kan upplevas om och om igen.
- Nedskärningar lokalt som drabbar skolor och välfärdssektorn.
- Låg kunskap bland vårdnadshavare
- Hög omsättning av skolpersonal och skolledare.
- För lite resurser och personal i elevhälsan (för många elever per lärare)

Kurvan börjar gå åt fel håll, utvecklingen av andelen utsatta för mobbning ökar över tid efter att ha legat stadigt, vi måste kunna bryta den negativa kurvan. Och vägen dit är att förhindra att den siffran fylls på för varje skolår. Lösningen går via ett metodiskt arbete på bred front. Vi förstår att ensam inte är starkast. Och vi behöver bli fler i kampen och det måste ske nu. När den siffran är noll är vi nöjda på riktigt.

Ungas Röster – Nu och i framtiden

Som barnrättsorganisation är det viktigt för Friends att ett barnperspektiv genomsyrar all verksamhet. Därför fyller Friends barn- och ungdomsråd en viktig roll som rådgivare och experter. Genom sin kunskap utvecklar de Friends verksamhet. Deltagarna är olika gamla, kommer från olika delar av Sverige och har olika bakgrund. Men de har en sak gemensamt. De har valt att stå upp mot mobbning. En av rådets medlemmar är Ronja Dahlen Linnea,

Vad gör Friends barn- och ungdomsråd?

Vi är tio barn och ungdomar som träffas runt 12 gånger om året, vi diskuterar och pratar om olika frågor. Mellan våra träffar gör vi också saker för Friends; vi ställer upp i media, ger feedback på frågor från de som jobbar på Friends och skriver delar i Friends-rapporten. Det vi försöker göra är att ge Friends barn och ungdomars syn på hur det egentligen är i skolor och föreningar eftersom vi för det mesta ser det som händer med andra ögon än de vuxna. Vi försöker också ge synpunkter på material som ska ges ut i skolor för att det ska passa alla på olika nivåer.

Att vi finns i skolorna som elever är ett perfekt sätt för Friends att få en tydligare bild av hur det är. Det kan dessutom vara så att våra vänner i vår egen ålder har erfarenheter av mobbning, som vi kan använda och visa på hur det kan se ut. De erfarenheter vi har kan ge Friends ett bättre utbildningsmaterial, något som gör att vi tycker det är viktigt att bli lyssnade på.

Röster från Barn- och Ungdomsrådet

Jennifer Ottestig

Varför är frågor som rör mobbning och diskriminering viktiga för dig?

För mig har det alltid känts självklar att engagera mig mot mobbning eftersom jag själv blev utsatt för mobbning och utfrysning under många år. Därför vet jag också hur förödande det känns då man inte blir sedd eller lyssnad på. Jag upplevde själv att jag inte hade någon att relatera till som gått igenom liknande saker och att jag inte hade någon att vända mig till, och det är därför det har varit så otroligt viktigt för mig att kunna engagera mig mot mobbning för att kunna hjälpa andra.

Varför har du valt att engagera dig mot mobbning?

Att vara med i barn och ungdomsrådet har varit väldigt viktigt, roligt och lärorikt för mig och det var startskottet för att kunna vända min tid av mobbning till något positivt och meningsfullt.

Philip Brandt

Varför är det viktigt för dig att vara med i Friends Barn- och ungdomsråd?

Jag valde att söka till Barn- och ungdomsrådet för att själv kunna vara med och försöka göra skillnad och påverka olika saker inom mobbningsfrågan, diskriminering och trakasserier. Det pratas faktiskt inte tillräckligt om mobbing. Genom min medverkan i rådet vill jag att det ska bli mer uppmärksammat och att fler personer lär sig identifiera och hantera mobbing då det är något som ingen människa ska bli utsatt för.

Jag vill också att personer som blivit utsatta känner att de inte är ensamma, för det är de inte! Om man är utsatt ska man känna att man kan prata med andra personer, till exempel föräldrar eller personal på skolan, och berätta för dem vad man blir utsatt för. För om man berättar för andra vad man blir utsatt för blir man mycket starkare än de som är taskiga och mobbar

Ronja Dahlen

Varför är frågor som rör mobbning och diskriminering viktiga för dig?

Fråga 1 motiverar jag med att frågor kring mobbning och kränkningar är långt mycket mer komplicerade och komplexa än man gärna vill tro. Det är inte bara en blick, ett ord eller en kränkning. Det är bara toppen av isberget. Mobbning är ett djupare fenomen som anspelar på ett av människans mest grundläggande behov - social trygghet och inkludering. Ensamhet är inte bara en känsla, det är ett hälsotillstånd. Ängest och rädsla är inte bara obehag, det kan vara livshotande.

Varför har du valt att engagera dig mot mobbning?

Fråga 2 är mitt sätt minska känslan av ensamhet. Öka förståelsen för mobbningens konsekvenser. Mobbning är ett fenomen som inte får tystas ner, det ska pratas om. Det ska diskuteras, analyseras och utredas. Mobbning ska skrikas om. Aldrig ska det förskönas eller förminskas. Mitt engagemang i Friends är mitt sätt att bidra

Tack för att du väljer att läsa Friends Effektrapport 2020!

1: a januari 2020 markerade en viktig milstolpe när barnkonventionen trädde i kraft som lag i Sverige.

För oss som jobbar med barnrättsfrågor är det lätt att känna en frustration och en otålighet över ett samhälle som inte klarar att leva upp till barns rättigheter. Vi vill att det självklara ska gå snabbare.

Det är dags att staten och alla lokala beslutsfattare förstår och tar kritiken på allvar. Rätten till en barndom fri från våld ska vara en högt prioriterad fråga som ges goda förutsättningar att få ett genomslag.

Med det behövs även en uthållighet och samarbetspartners som vågar tänka långsiktigt i en allt mer snabbvärdig omvärld. För behovet av modiga investeringar i samhällsförändring är väl så stort idag, som för 30 år sedan när Barnkonventionen antogs av FN.

Vi lever i en tid av ökande polarisering. Utanförskap och ojämlikhet utmanar oss alla att ta ställning och våga stå upp för medmänsklighet. Vi på Friends har gjort det i över 20 år. Så låt oss ge barn och unga inflytande i frågor de är experter på och anta utmaningen att ta ansvar för ett hållbart samhälle.

Vi på Friends vill ta bort trösklar för att vuxna ska agera. Vi vill utveckla och sprida forskning som fungerar, dela kunskap och göra det lättare för vuxna att använda den makt vi har för att stå upp för barns rättigheter och skapa förändring.

Friends kommer att fortsätta skapa effekt i samhället och se till att barnkonventionen implementeras och tillämpas i praktiken. Så att alla barn får sina rättigheter respekterade och tillgodosedda – på alla nivåer i samhället. Tillsammans kan vi göra stor skillnad!

.....

Maja Frankel
Generalsekreterare
Stiftelsen Friends

Finansiell information

Styrelsen och Generalsekreteraren för Stiftelsen Friends, organisationsnummer 802408–7622 och säte i Stockholms Län, avger härmed del av årsredovisning för räkenskapsåret 2019.

Allmänt om verksamheten

Friends vision är en värld där inget barn utsätts för mobbning. I Sverige utsätts över 60 000 barn för mobbning varje år.

Sedan 2008 när Friends började rapportera sina ändamålskostnader har Friends investerat 306 miljoner kronor i arbetet mot mobbning och kränkningar.

Hur arbetar Friends?

Friends är en barnrättsorganisation som arbetar mot mobbning av barn och unga. Vi utbildar vuxna, bland annat i skolan, förskolan, idrotts- och föreningslivet, samt ger dem verktyg för att förhindra mobbning. Vi samlar den kunskap och forskning som sker på mobbningens område, både för att arbeta evidensbaserat och för att kunna sprida kunskapen vidare till andra för tillämpning och genomslag.

Vi arbetar även opinionsbildande för att skapa en långsiktig och strukturell förändring så att frågan om mobbning prioriteras av politiker, myndigheter och beslutsfattare. Vår utveckling sker genom löpande dialog med barn och unga, föräldrar, lärare, ledare, forskare och andra vuxna som arbetar med barn.

All forskning och erfarenhet visar att det bästa sättet att förhindra mobbning är att lägga mer resurser på främjande och förebyggande insatser och att satsa på systematiskt trygghetsarbete. Därför vilar också Friends verksamhetsmässiga tyngdpunkt på just förebyggande insatser.

Friends är en ideell stiftelse med 90-konto, tilldelat av Svensk Insamlingskontroll. Vårt arbete finansieras främst av stöd från företag och privatpersoner som deltar i kampen mot mobbning och genom projektmedel. Problemet vi arbetar med är utbrett och komplext. Vi kan inte ensamma lösa det, utan måste arbeta tillsammans med andra genom samverkan av olika slag. Vi stödjer och främjar forskning i Sverige och utomlands, vi välkomnar givare och samarbetspartners som stöttar oss både ekonomiskt och med engagemang. Liksom andra delar av samhället som vill delta i arbetet.

Friends grundades 1997 av Sara Damber och är idag en organisation med ca 30 anställda. Friends har sitt administrativa säte i Stockholm med regionkontor i Umeå och Malmö. Idag är vi Nordens största organisation som arbetar mot mobbning.

Så finansieras Friends

Verksamheten finansieras via insamling och gåvor, sponsorintäkter från privatpersoner, företag och stiftelser samt arvoden för våra utbildningar. Insamlade medel möjliggör en subventionering för de skolor, förskolor och föreningar som vi samarbetar med. Våra utbildningsarvoden täcker cirka 50 procent av kostnaderna, resterande 50 procent finansieras av insamlade medel.

Insamlade medel möjliggör även att Friends kan bedriva forskning, sprida kunskap, driva opinion och engagera kring frågor som rör barns trygghet i samhället.

Vi strävar efter transparens och ser det som vårt ansvar att beskriva verksamheten i öppenhet, så att givare och samarbetspartners ska känna sig trygga med att pengarna alltid används på bästa sätt i kampen mot mobbning. Vårt 90-konto innebär att vi årligen granskas av Svensk Insamlingskontroll.

Därutöver följer vi kvalitetskoden framtagen av branschorganisationen Giva Sverige. På så sätt vårdar vi allmänhetens förtroende och kan säkra att vårt arbete sköts på ett etiskt och ansvarsfullt sätt och att de insamlade medlen går till de ändamål som angetts och avses.

[Ladda ner och läs våra policydokument och årsredovisningar](#)

Så används insamlade pengar

När du skänker pengar till Friends kan du vara trygg i att gåvan används på rätt sätt, där den gör störst nytta, i vårt arbete mot mobbning. 80% av insamlade medel går till arbetet mot mobbning i form av utbildning, forskning, opinionsbildning, råd och stöd. 16% går till insamlingsarbete och marknadsföring och endast 4% går till ledning, planering och övrig administration.

Användning av finansiella instrument

Likvida medel hanteras på transaktions- och sparkonton uteslutande i SEK hos svenska banker. Inga finansiella instrument används.

Arbetar Friends effektivt i enlighet med uppdraget?

Det här är den viktigaste frågan för alla våra intressenter – det gäller alla, från barn och unga, till pedagoger, politiker, sponsorer och forskare.

Inom utbildningsverksamheten använder vi såväl kvantitativa som kvalitativa mätinstrument för att kontinuerligt mäta förändringar i skolornas arbete när en skola samarbetar med oss och för att ständigt följa upp och utveckla vårt arbete. Inom forskning och utvecklingsarbetet gör vi grundläggande analyser kring befintlig och pågående forskning för att initiera projekt som bidrar till kunskapsutvecklingen. Ett av våra viktigaste urvalskriterier är att bidra till en ökad vetenskaplig förståelse av mobbning och diskriminering samt att fokusera på forskning som är praktiskt användbar ute i barn- och ungdomsverksamheter.

Enligt den senaste internationella jämförelsestudien från WHO ligger Sverige på 2a-4e plats i Europa/Nordamerika, beroende på åldersgrupp, i andel utsatta barn och alltså bland de lägsta i världen. Däremot kan vi se att andelen utsatta barn i Sverige inte har minskat i någon märkbar utsträckning under de senaste 10 åren - tvärtom har siffrorna stigit. Detta trots att vi under de senaste 10 åren har vi fått en unik lagstiftning, kraftigt ökat samhällsengagemang samt satsningar från regering och civilsamhälle. Även om mycket arbete behöver göras vet vi också att många skolor gör insatser för att minska mobbningen.

En möjlig slutsats är att skolorna i Sverige bedriver ett visst förebyggande arbete mot mobbning men att man i huvudsak arbetar med ineffektiva åtgärder som inte minskar uppkomsten av nya mobbningssituationer.

För att fortsätta arbeta effektivt för att minska mobbningen i Sverige behöver Friends stärka sitt påverkans och policyarbete samt öka den allmänna kunskapen om vikten av förebyggande och främjande åtgärder.

Det innebär ett riktat arbete som syftar till att skapa förändring på varje enskild verksamhet vi samarbetar med, samt att Friends kommer framöver att rikta mer resurser till det samhällsförändrande arbetet. Det innebär ett ökat fokus på kunskapsspridning, bland annat genom digitalisering och mer effektiva kommunikationskanaler, så att vi kan nå ut till och påverka fler och därmed skapa mer förändring.

Ska vi lyckas minska mobbningen på samhällsnivå krävs också mer samverkan och en effektivare samordning av olika insatser mellan akademien, civilsamhället och de kunskapsutvecklande och stödjande myndigheterna.

Har Friends tillräcklig kvalitet i arbetet för uppdraget?

I strävan mot vår vision måste vi lyssna på de som ska ta emot vårt stöd och våra utbildningar – alltså lärare, skolledare, idrottsledare, företagsledare. Det är viktigt både för att få information om hur vi kan förbättra vårt stöd och för att vi vet att arbetet blir mest effektivt när vi har långa och starka relationer. Vi vet också att problemet med kränkningar och mobbning är stort, och därför är det viktigt att vi erbjuder utbildningar som är attraktiva för både beslutsfattare och personal.

I Friends kundnöjdhetsundersökning svarade skolpersonal följande gällande samarbetet med Friends efter genomförd utbildning i skolan:

- 97% tyckte att samarbetet lett till en positiv förändring i klimatet på deras skola.
- 86% upplevde att samarbetet bidragit till större kunskap om trygghets- och likabehandlingsfrågor.
- 68% svarade att samarbetet bidragit till minskad förekomst av kränkningar och trakasserier på skolan. (Minskning av mobbning sker över tid, varför punktmätningar måste följas upp med nya mätningar för att fastställa ett långsiktigt resultat av en utbildningsinsats.)

Verksamhetsintäkter

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

Nedan beskrivs, för respektive intäktspost, när intäktsredovisningen sker.
Insamlade medel

En transaktion i vilken organisationen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållt bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållt bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Gåvor

Gåvor redovisas som intäkt när de erhålls.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls.

Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka. Erhållna bidrag värderas till verkligt värde av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Nettoomsättning

I nettoomsättningen ingår arvoden vid utbildning, sponsorförsäljning samt försäljningsintäkter av varor kopplade till Friends verksamhet. Försäljningen av vara eller tjänst med en faktisk funktion och/eller där konkurrerande kommersiella produkter eller tjänster finns på marknaden, redovisas enligt allmänna redovisningsprinciper. Arvode för utbildning redovisas när utbildning genomförts, intäkter för sponsorsamarbeten redovisas linjärt under perioden de avser, intäkter gällande varor intäktsförs när varan har levererats.

Försäljning av tjänster

Intäkterna avser dels Friends utbildningsverksamhet i skolor och idrottsföreningar och dels intäkter från Friends sponsorsamarbeten med företag. Skolor och idrottsföreningarna betalar endast en mindre del av kostnaden för utbildningsinsatsen då resterande del täcks av insamlade medel.

Försäljning av varor

Intäkterna avser försäljning av Friends handelsvaror, t.ex. litteratur, kläder samt eventuell frakt.

Verksamhetskostnader

Ändamålskostnader

Som ändamålskostnader klassificeras sådana kostnader som har direkt samband med att uppfylla Friends stadgar. Friends har personal som arbetar med PR och marknadsföring och deras lönekostnader likväl som direkta kostnader klassificeras som ändamålskostnader i stället för insamlingskostnader i och med att ett av Friends ändamål är att arbeta med opinionsbildning.

Kostnader för administration som uppstår som en direkt följd av en aktivitet eller projekt inom ändamålet räknas till ändamålskostnader.

Insamlingskostnader

Insamlingskostnader är de kostnader som varit nödvändiga för att samla in medel ifrån privatpersoner, företag, organisationer och myndigheter. Hit räknas således t ex kostnader för annonsering, insamlingskampanjer och rapportering till månadsgivare, varukostnader samt personalkostnader för de som arbetar med insamling.

Administrationskostnader

Administrationskostnader är sådana kostnader som uppstår för att administrera Friends. Till dessa kostnader hör som exempel administrativa system och revision samt lönekostnader för den administrativa avdelningen på Friends. Ett visst mått av allmän administration är ett led i att säkerställa en god kvalitet på Friends interna kontroll och rapportering, såväl externt som internt.

Stöd oss i kampen mot mobbning

Friends har över 23 års erfarenhet av att arbeta förebyggande mot mobbning och kränkningar. Vi samlar kunskap från forsknings- och skolvärlden och genererar ny forskning genom samarbeten med universitet.

Vi paketerar kunskapen i utbildningar som ger skolor, förskolor och idrottsföreningar tillgång till praktiska verktyg för att förebygga mobbning, diskriminering och kränkningar.

Friends arbete bedrivs genom framgångsrika partnersamarbeten och stöd från givare. Vi tror på samverkan där vi genom gemensamma mål och värderingar hittar former för att stärka varandra.

Tillsammans kan vi göra skillnad!

Läs mer på www.friends.se

www.friends.se - info@friends.se - [Facebook.com/stiftelsen](https://www.facebook.com/stiftelsen) - [Instagram.com/stiftelsenfriends](https://www.instagram.com/stiftelsenfriends)